

Sygn. akt I S 65/15

POSTANOWIENIE

Dnia 29 lipca 2015r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący – Sędzia SA Tomasz Ślęzak

Sędziowie SA Roman Sugier

SA Joanna Naczyńska (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 29 lipca 2015r. na posiedzeniu niejawnym

skargi S. Ż.

o stwierdzenie przewlekłości w postępowaniu toczącym się przed Sądem Okręgowym w Częstochowie pod sygn. akt VI Cz 257/15, a przed Sądem Rejonowym wC. pod sygn. V RC 421/14 z powództwa P. Ż. przeciwko S. Ż. o podwyższenie alimentów

p o s t a n a w i a:

oddalić skargę.

SSA Joanna Naczyńska SSA Tomasz Ślęzak SSA Roman Sugier

Sygn. akt I S 65/15

UZASADNIENIE

S. Ż. domagał się stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Okręgowym prowadzonym pod sygn. akt VI Cz 257/15 oraz w postępowaniu przed Sądem Rejonowym wC. pod sygn. akt V RC 421/14 doszło do przewlekłości postępowania i z tego tytułu domagał się zasądzenia od Skarbu Państwa na jego rzecz 20.000zł oraz wydania Sądowi Rejonowemu zalecenia – rozpoznania jego wniosku z 20. marca 2015r. o uchylenie prawomocnego postanowienia w przedmiocie zabezpieczenia. Przewlekłości postępowania skarżący upatrywał w nierozpoznaniu przywołanego wniosku z 20 marca 2015r. przez Sąd Okręgowy, który był właściwy do jego rozpoznania, gdy akta sprawy się w nim znajdowały, zaś przewlekłości postępowania prowadzonego przez Sąd Rejonowy upatrywał w braku rozpoznania wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, datowanego na 5 listopada 2014r., ponowionego pismem z 26 lutego 2015r., którego rozpoznania Sąd Rejonowy zaniechał, poprzestając na poinformowaniu pozwanego, iż kwestia kosztów sądowych zostanie rozstrzygnięta w wyroku, > pozwany wywodził, iż stan ten uniemożliwił mu złożenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu oraz powodował, że był wadliwie wzywany do wniesienia opłat sądowych.

Udział w sprawie w imieniu Skarbu Państwa zgłosił zarówno Prezes Sądu Okręgowego w Częstochowie, jak i Prezes Sądu Rejonowego w C.. Prezes Sądu Okręgowego w Częstochowie wniósł o odrzucenie skargi w zakresie dotyczącym postępowania zażaleniowego w sprawie VI Cz 257/15, podnosząc, iż akta sprawy wraz z zażaleniem wpłynęły do Sądu Okręgowego 20 lutego 2015r., zażalenie to zostało rozpoznane 26 lutego 2015r., a w dacie wpływu wniosku o zmianę zabezpieczenia (20 marca 2015r.) akta sprawy nie znajdowały się już w dyspozycji Sądu Okręgowego. Natomiast Prezes Sądu Rejonowego w C. wniósł o oddalenie skargi, jako bezzasadnej, wywodząc iż czynności sądowe w sprawie były przedsięwzięte bez zbędnej zwłoki, a wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych pozwany złożył, nie będąc zobowiązanym do uiszczenia opłat sądowych, a brak jego rozpoznania nie wpłynął na prawidłowy tok procedowania w sprawie.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Podstawą rozstrzygnięcia skargi są przepisy ustawy z 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. nr 179, poz. 1843 ze zm.). Sędem właściwym do rozpoznania skargi dotyczącej przewlekłości przez sądem rejonowym i okręgowym jest sąd apelacyjny (art. 4 ust. 1 ustawy). Zgodnie z art. 2 ust. 1 i 2 tej ustawy skarga o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy nastąpiło naruszenie prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki jest zasadna jeżeli postępowanie to trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, a tę długotrwałość należy oceniać przez pryzmat terminowości i formalnej prawidłowości podjętych czynności sądowych, przy uwzględnieniu charakteru sprawy, stopnia faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenia dla osoby, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowania się uczestników postępowania, a w szczególności uczestnika, który zarzucił przewlekłość postępowania.

Oceniając, w aspekcie tych kryteriów tok czynności sądowych podjętych w sprawie, prowadzonej przed Sądem Rejonowym pod sygn. V RC 421/14, a przed Okręgowym w C. pod sygn. VI Cz 257/15, Sąd Apelacyjny ustalił, iż pozew P. Ż. o podwyższenie alimentów wpłynął do Sądu Rejonowego 31 lipca 2014r. Niezwłocznie, bo 5 sierpnia 2014r. Przewodniczący wyznaczył w sprawie rozprawę z terminem na dzień 8 września 2014r. Pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę, w związku z brakiem dowodu doręczenia pozwanemu odpisu wezwania wraz z odpisem pozwu Sąd Rejonowy zastrzegł wydanie wyroku zaocznego. Do wydania wyroku zaocznego nie doszło, Przewodniczący wyznaczył rozprawę na dzień 20 października 2014r., na której pozwany wdał się w spór, przy czym wnosił o jej odroczenie, oświadczając iż chciałby skorzystać z usług profesjonalnego pełnomocnika. Sąd Okręgowy zobowiązał obie strony do przedłożenia dokumentów wykazujących podnoszone na rozprawie okoliczności i rozprawę odroczył na 27 listopada 2014r. W pismach datowanych na 18 listopada 2014r. pozwany zgłosił wnioski dowodowe, obie strony odniosły się pisemnie do treści dokumentów przedłożonych przez przeciwnika procesowego. Postanowieniem z 27 listopada 2014r., na rozprawie Sąd Rejonowy udzielił powódce zabezpieczenia roszczeń alimentacyjnych i rozprawę odroczył na 11 grudnia 2014r. w celu kontynuowania postępowania dowodowego. 4 grudnia 2014r. pozwany złożył wniosek o wyłączenie sędziego referenta, wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, wnioski dowodowe oraz pisma zawierające „zarzuty do pozwu”. Postanowieniem z 8 grudnia 2014r. oddalono wniosek pozwanego o wyłączenie sędziego. 9 grudnia 2014r. wpłynęło do Sądu zażalenie pozwanego na postanowienie w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia, w związku z czym rozprawa wyznaczona na 11 grudnia 2014r. uległa odroczeniu z terminem z urzędu. Pozwany bez wezwania Sądu opłacił zażalenie, przedkładając w dniu 11 grudnia 2014r. dowód wniesienia opłaty sądowej w kwocie 30zł. Zarządzeniem z 31 grudnia 2014r. wezwano pozwanego do uzupełnienia opłaty przez dopłacenie 10zł. Opłatę tę pozwany uiścił 21 stycznia 2015r. w znakach opłaty sądowej, oświadczając jednocześnie, iż podtrzymuje w pełni złożony w sprawie wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych. 3 lutego 2015r. oddalono wniosek pozwanego o wstrzymanie wykonania postanowienia z 27 listopada 2014r. W piśmie datowanym na 9 lutego 2015r. pozwany oświadczył, iż wniósł opłatę od zażalenia w związku z nierozpoznaniem jego wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, który to wniosek podtrzymuje i ponawia, ponieważ jego sytuacja materialna nie uległa zmianie. 18 lutego 2015r. Przewodniczący zarządził, by poinformować pozwanego, o tym, iż kwestia zwolnienia od kosztów sądowych zostanie rozstrzygnięta w wyroku. 19 lutego 2015r. zarządzono przekazanie akt sprawy do Wydziału Odwoławczego (akta wpłynęły do Wydziału Odwoławczego 20 lutego 2015r.), a zażalenie pozwanego rozpoznane zostało w dniu 26 lutego 2015r. 20 marca 2015r. zarządzono zwrot akt Sądowi Rejonowemu (wpłynęły do Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego 23 marca 2015r.), gdzie niezwłocznie wyznaczono rozprawę na dzień 30 kwietnia 2015r. 20 marca 2015r., po godz. 15.00 wpłynął do Biura Podawczego Sądu Okręgowego i Rejonowego w C. wniosek pozwanego o uchylenie postanowienia z 27 listopada 2014r., w trybie przewidzianym w art. 742 § 1 k.p.c. Wniosek ten był adresowany do Sądu Okręgowego, pozwany wnosił o rozpoznanie tego wniosku przez Sąd Okręgowy. Wniosek o zmianę zabezpieczenia przedłożono sędziemu referentowi w Sądzie Rejonowym, który 31 marca 2015r. wezwał pozwanego do wniesienia opłaty sądowej od wniosku (40zł) – pod rygorem zwrotu wniosku, a następnie wniosek ten jako nieopłacony, zarządzeniem z 15 czerwca 2015r. wydanym na rozprawie zwrócił. W dniu 15 czerwca Sąd Rejonowy zamknął rozprawę i wydał wyrok. Skarga pozwanego o stwierdzenie przewlekłości

postępowania wpłynęła do Biura Podawczego Sądu Rejonowego wC. w dniu 15 czerwca 2015r., a do Sądu Apelacyjnego w Katowicach w dniu 26 czerwca 2015r.

Przedstawiony powyżej przebieg czynności podejmowanych w sprawie z powództwa P. Ż. przeciwko pozwanemu S. Ż. nie uzasadnia twierdzenia, iż w toku postępowania rozpoznawczego, obejmującego także postępowanie zażaleniowe doszło do przewlekłości postępowania. Czynności sądowe w sprawie podejmowane były sukcesywnie, cechowała je celowość, jako że realizowały prawidłowy tok formalny procedowania i zmierzały do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy. Co więcej czynności podejmowane były bez zbędnej zwłoki. O przewlekłości postępowania – wbrew wywodom skargi nie świadczy brak rozpoznania wniosku pozwanego o uchylenie zabezpieczenia, wniesionego 20 marca 2015r. przez Sąd Okręgowy. W istocie bowiem wniosek ten wpłynął już po rozpoznaniu przez Sąd Okręgowy zażalenia na postanowienie z 27 listopada 2014r., i po wydaniu zarządzenia o zwrocie akt Sądowi Rejonowemu (choć przed fizycznym przekazaniem tychże akt Sądowi Rejonowemu). Wniosek o uchylenie bądź ograniczenie zabezpieczenia, stosownie do art. 742 § 2 k.p.c. może być merytorycznie rozpoznany tylko po przeprowadzeniu rozprawy. W związku z tym, w okolicznościach sprawy, zważywszy na tok procedowania w niej, skierowanie tego wniosku do rozpoznania przez Sąd Rejonowy nie tylko nie było nieprawidłowe, co wręcz przeciwnie było celowe. Rację ma natomiast skarżący, iż Sąd Rejonowy nie rozpoznał terminowo jego wniosków o zwolnienie od kosztów sądowych. Niemniej, ostatecznie wnioski te zostały rozpoznane 15 czerwca 2015r. (Sąd Rejonowy zwolnił powoda od kosztów sądowych w pkt. 3 wyroku), a brak wcześniejszego rozpoznania tychże wniosków nie spowodował przewlekłości postępowania, ani też nie uniemożliwił pozwanemu podjęcia innych czynności procesowych, w tym złożenia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu (wniosku takiego pozwany nie złożył, co więcej w aktualnym stanie prawnym uwzględnienie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie jest uwarunkowane wcześniejszym uzyskaniem przez stronę zwolnienia od kosztów sądowych). Wadliwość wezwania pozwanego do wniesienia opłaty sądowej od wniosku z 20 marca 2015r., w sytuacji, gdy nie został rozpoznany wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, także nie świadczy o przewlekłości postępowania. Pozwany nie wniósł zażalenia na obciążenie go opłatą sądową, wobec czego wniosek pozwanego z 20 marca 2015r. został wadliwie (co najmniej przedwcześnie) zwrócony. Niemniej postępowanie ze skargi na przewlekłość postępowania nie jest środkiem prawnym służącym merytorycznej kontroli prawidłowości wydanych w sprawie zarządzeń orzeczeń. Jest jedynie środkiem służącym przeciwdziałaniu naruszenia praw strony do rozpoznania sprawy sądowej bez zbędnej zwłoki. Do takiego zaś naruszenia praw pozwanego nie doszło. Postępowanie w prowadzonej przeciwko niemu sprawie o podwyższenie alimentów zostało przed Sądem Rejonowym zakończone w rozsądnym terminie, a wszystkie złożone w niej przez pozwanego wnioski zostały rozpoznane.

Z przytoczonych wyżej względów, Sąd Apelacyjny - w oparciu o art. 12 ust. 1 powoływanej wyżej ustawy z 17 czerwca 2004r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki – oddalił skargę.

SSA Joanna Naczyńska SSA Tomasz Ślęzak SSA Roman Sugier